

PODSTAWOWE INFORMACJE O AVEPRO
DLA UNIWERSYTETÓW I WYDZIAŁÓW KOŚCIELNYCH

—

ISTOTA, KONTEKST I CEL
ZAPEWNIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

1. Wstęp

AVEPRO czyli Agencja Stolicy Apostolskiej do Spraw Oceny i Promocji Jakości Kształcenia na Uniwersytetach Kościelnych została założona 19 września 2007 przez Jego Świątobliwość papieża Benedykta XVI. Agencja powstała z inicjatywy Kongregacji Edukacji Katolickiej po tym jak Stolica Apostolska podpisała Deklarację Bolońską w 2003 roku, w celu podnoszenia jakości kształcenia przez wdrożenie nowych procedur i metod dostosowanych do wymagań dnia dzisiejszego, oraz z potrzeby dążenia do ujednoliconych standardów, które mają wprowadzać w życie postanowienia Procesu Bolońskiego.

Dlatego też bezpośrednim celem AVEPRO jest podjęcie ścisłej i harmonijnej współpracy z wydziałami i uniwersytetami kościelnymi w całej Europie, zgodnie z ramami ustalonymi przez Konstytucję apostolską *Sapientia christiana* (z 15 kwietnia 1979), która ma pomóc w tworzeniu solidnych procedur sprzyjających zapewnieniu jakości kształcenia, zgodnych z wymaganiami Procesu Bolońskiego oraz Europejskimi Standardami i Wskazówkami dot. Zapewnienia Jakości w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego (ESG). Niniejsze wskazówki i standardy zostały stworzone przez Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym (ENQA), Europejskie Stowarzyszenie Uniwersytetów (EUA), Europejskie Stowarzyszenie Instytucji Szkolnictwa Wyższego (EURASHE) oraz Europejską Unię Studentów (ESU, poprzednio znaną jako ESIB) i przyjęte przez europejskich ministrów edukacji w roku 2005. Ponadto, przedstawiciele szkolnictwa wyższego na całym świecie zdają sobie sprawę z wagi potrzeby zapewnienia jakości na poziomie instytucjonalnym, akademickim i dydaktycznym. Dlatego też AVEPRO dba o to, aby instytucje z nią współpracujące spełniały standardy międzynarodowe, jednocześnie przestrzegając zaleceń konstytucji *Sapientia christiana* w świetle zmieniających się okoliczności zewnętrznych.

Pierwszym krokiem podjętym, aby osiągnąć ten cel było przeprowadzenie przez AVEPRO pilotażowego projektu, podczas którego skoncentrowano się na wewnętrznej kontroli jakości kształcenia oraz poprawie jakości. Projekt rozpoczął się w styczniu i skończył w grudniu 2008 roku. Aby z samego początku udało się uzyskać maksymalny efekt i objąć programem instytucje różnego typu, do udziału w projekcie wybrano po dwa wydziały kościelne z Niemiec, Włoch, Polski i Hiszpanii. W celu ułatwienia instytucjom wdrażania odpowiednich procedur i pokierowania nimi, przygotowano wskazówki w oparciu o najlepsze praktyki stworzone przez EUA oraz irlandzkie uniwersytety na przestrzeni ostatnich lat. Szczegółowo określono poszczególne etapy procesu oceny i kontroli oraz to, jak te etapy będą zorganizowane i jak będą przebiegać: przygotowanie raportu własnego przez wydział, wizyta na terenie jednostki oraz raport grupy ekspertów, dalsze działania i wprowadzenie propozycji usprawnienia działania jednostki poprzez sporządzenie planu działania. Po ukończeniu projektu pilotażowego, agencja AVEPRO wykorzystała zdobyte doświadczenie, aby wprowadzić poprawki do Wskazówek oraz aby stworzyć spójny i kompleksowy plan wdrażania procedur wewnętrznej zapewniania jakości kształcenia w instytucjach kościelnych w całej Europie. AVEPRO

zapewni dodatkowe szczegółowe Wskazówki dotyczące sposobu, w jaki powinien przebiegać każdy z etapów procesu.

W dalszej perspektywie oraz zgodnie z ogólnymi założeniami Procesu Bolońskiego, AVEPRO zamierza pomóc instytucjom kościelnym w dążeniach do zapewnienia jakości we wszystkich obszarach ich działalności, w tym w sferze dydaktycznej, w sferze badań naukowych i usług. To zadanie wymagać będzie ścisłej współpracy pomiędzy Agencją i 180 wydziałami (stanowiącymi część ponad stu instytucji), które rozsięte są po osiemnastu krajach. AVEPRO będzie musiało przeprowadzić serię intensywnych szkoleń, na których omówione zostaną dotychczas powszechnie przyjęte standardowe metody zarządzania współczesną szkołą wyższą: warsztaty dotyczące kluczowych zagadnień wraz z instrukcjami postępowania i ćwiczeniami praktycznymi; przykładowe ramy planowania strategicznego uwzględniające zapewnienie jakości; bazy danych i inne narzędzia dostępne instytucjom, oferujące możliwość adaptacji ich do własnych potrzeb. Ponadto, AVEPRO może ułatwić organizację wyjazdów na inne uczelnie oraz zbieranie punktów za studia niestacjonarne i dalsze kształcenie, wykorzystując potencjał Europejskiego Systemu Transferu Punktów (ECTS).

2. Kontekst i Środowisko

Proces Boloński nie zapoczątkował dążeń do zapewnienia jakości kształcenia na uniwersytetach. Mają one długi i mocno zakorzeniony rodowód w krajach o dojrzałych systemach szkolnictwa wyższego. Jakość i dążenie do świetności są głęboko osadzone w tradycji kształcenia uniwersyteckiego, które może poszczycić się długą historią nieustannych zmian, adaptacji i ulepszeń. Uniwersytety od zawsze posiadały własny system kontroli jakości programu nauczania i badań naukowych prowadzonych przez instytuty. Funkcjonowanie tego systemu da się zauważyć w różnych praktykach, między innymi poprzez:

- System oceny wzajemnej publikacji naukowych
- System oceny wzajemnej podań o dotacje na badania
- Zapraszanie nauczycieli akademickich na uczelnie zagraniczne w celu prowadzenia zajęć lub prowadzenia badań
- Współpracę międzynarodową z pracownikami uczelni zatrudnionymi w charakterze recenzentów lub egzaminatorów zewnętrznych
- Informacje zwrotne dotyczące zatrudnienia absolwentów oraz ich uczestnictwa w prestiżowych studiach doktorskich za granicą
- Branie udziału w pracach grup zewnętrznych dokonujących wyboru kandydatów na stanowiska akademickie
- Regularnie przeprowadzane oceny procesów nauczania i uczenia się.

Pojawienie się sformalizowanej wersji procesu kontroli i poprawy jakości kształcenia w obecnym kształcie jest kolejnym etapem tej ewolucji. Proces Boloński rozpoczął się z podpisaniem Deklaracji Bolońskiej przez europejskich ministrów edukacji w roku 1999; deklaracja zawiera zobowiązanie do „promowania współpracy europejskiej w zakresie zapewniania jakości, w celu opracowania porównywalnych kryteriów i metodologii.” W 2007 było już 46 państw sygnatariuszy, w tym Stolica Apostolska, których intencją było dążenie do tego celu. Celem tego procesu jest ustanowienie przed rokiem 2010 Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, w granicach którego zarówno nauczyciele, jak i studenci będą mogli się swobodnie przemieszczać, a ich kwalifikacje będą uznawane, i który będzie promował rozwój ekonomiczny, technologiczny, społeczny i kulturowy w Europie. Wprowadzenie i rozwój Europejskiego Systemu Transferu Punktów (ECTS) oraz wprowadzenie suplementu do dyplomu w znacznej mierze przyczyniło się do wspierania tych dążeń poprzez umożliwienie studentom swobodnego podróżowania po całym kontynencie. Jednakże, zapewnienie jakości kształcenia to nie tylko możliwość studiowania za granicą. Ważne jest także, aby organy państwowe, pracodawcy i studenci uznawali wartości zdobytych stopni naukowych, co jest szczególnie istotne w przypadku instytucji kościelnych i papieskich, zwłaszcza że wiele studentów znajduje zatrudnienie w społeczeństwie świeckim.

Zapewnienie jakości kształcenia jest jednym z najważniejszych założeń Procesu Bolońskiego i ma kluczowe znaczenie dla rozwoju Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. W komunikacie z Berlina oraz w komunikatach z kolejnych konferencji ministrów ds. szkolnictwa wyższego, ministrowie ponownie podkreślili swoje zaangażowanie w dalszy rozwój działań na rzecz zapewnienia jakości kształcenia na poziomie instytucjonalnym, krajowym i europejskim oraz podkreślili, że odpowiedzialność za zapewnienie jakości przede wszystkim spoczywa na każdej poszczególniej instytucji.

Europejskie Stowarzyszenie Uniwersytetów, grupa przedstawicieli prawie ośmiuset uniwersytetów i konferencji rektorów, miało ogromny wpływ na kształtowanie Procesu Bolońskiego, zwłaszcza w sferze zapewnienia jakości kształcenia. Europejskie Stowarzyszenie Uniwersytetów (EUA) sugeruje wprowadzenie spójnej europejskiej polityki dotyczącej zapewnienia jakości, która oparta byłaby na przekonaniu, że same uniwersytety odpowiadają za opracowanie wewnętrznego systemu zarządzania jakością: przy czynnym udziale studentów, uniwersytety muszą monitorować i kontrolować wszystkie swoje działania, w tym programy nauczania, badania oraz ich ilość, działania nowatorskie, zarządzanie, finansowanie i usługi. Wdrażane procedury powinny zmierzać do zapewnienia jakości na poziomie naukowym, jak i organizacyjnym, celem powinno być opracowanie wewnętrznego systemu zarządzania jakością, minimalizacja biurokracji, oszczędność kosztów, ponadto nie należy wprowadzać zbyt wielu nowych przepisów. Procedury związane z zewnętrznym zapewnieniem jakości kształcenia powinny koncentrować się na sprawdzeniu, poprzez audyt instytucjonalny, czy wewnętrzne strategie nadzoru i system zarządzania jakością działają sprawnie i z powodzeniem.

Dwoma nowopowstałymi inicjatywami o szczególnym znaczeniu dla nowej agencji jaką jest AVEPRO są: ustanowienie europejskiego rejestru agencji zewnętrznego zapewnienia jakości oraz opublikowanie przez ENQA Europejskich Norm i Wytycznych Dotyczących Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym. Spełnienie standardów i wytycznych dotyczących wewnętrznego i zewnętrznego zapewnienia jakości kształcenia, członkostwo w ENQA oraz wpisanie do rejestru agencji nadały kierunek rozwojowi AVEPRO na nadchodzące lata.

AVEPRO zdaje sobie sprawę z tego, że wyzwanie przed którym stoi jest złożone. Agencja musi pomóc europejskim instytucjom kościelnym w odnalezieniu swojego miejsca na nowej mapie szkolnictwa wyższego poprzez stworzenie skutecznych i spójnych procedur zapewnienia jakości, które będą kładły nacisk na nieustanne doskonalenie się, sprzyjając poprawie jakości kształcenia i jednocześnie będą w zgodzie z europejskimi standardami i wskazówkami.

Na tym nie kończy się złożoność przedsięwzięcia. Instytucje te znajdują się w 18 różnych krajach, w których mówi się w 15 różnych językach. Uczelnie te w znacznej mierze różnią się między sobą rozmiarem, strukturą, mają odmienne misje, zaplecze kulturowe i funkcjonują w innych realiach. Z organizacyjnego punktu widzenia, można je podzielić na cztery główne grupy:

- Uniwersytety papieskie
- Autonomiczne jednostki posiadające jeden wydział lub więcej
- Jednostki posiadające jeden wydział lub więcej będące częścią uniwersytetów katolickich
- Jednostki posiadające jeden wydział lub więcej będące częścią uniwersytetów państwowych

Wiele z tych jednostek współpracuje z różnymi instytutami i ośrodkami szkoleniowymi (filiami, jednostkami stowarzyszonymi, itp.), jednocześnie współtworząc program proponowanych przez nie studiów i ponosząc odpowiedzialność za jego jakość.

Podobnie jak w przypadku innych agencji, działalność AVEPRO prawdopodobnie nie spotka się początkowo ze zrozumieniem dla współczesnych procesów zapewnienia jakości kształcenia, mogą zaistnieć trudności z przeprowadzeniem procedur, przeszkodą może być brak doświadczenia w planowaniu strategicznym czy niedostrzeganie związku pomiędzy planowaniem strategicznym a zapewnieniem jakości. Zasadniczo, można powiedzieć, że te nowe techniki dotyczące zarządzania i organizacji pracy w instytucjach nie zostały powszechnie przyjęte przez instytucje kościelne. Z powyższego wynika, że AVEPRO będzie musiało zachęcić je, aby w bardziej konstruktywny sposób zastanowiły się nad sposobami poprawy swoich wyników w tych dziedzinach poprzez rozwijanie technik oceny własnej, utworzenie baz danych, które mogłyby pomóc w usprawnieniu pracy, czy też przez zdobycie większego doświadczenia w korzystaniu z systemu transferu punktów.

Poziom autonomii, jaką cieszą się instytucje kościelne oraz prawo do podejmowania niezależnych decyzji naukowych często bywają ograniczone ze względu na to, że mogą one jednocześnie podlegać władzy kilku organów nadrzędnych, na przykład Kongregacji Edukacji Katolickiej, miejscowemu biskupowi, zakonom religijnym, do których przynależą, lokalnym i krajowym władzom oświatowym.

Wiele instytucji musi spełniać lokalne i krajowe kryteria akredytacyjne, co wiąże się ze szczegółowymi raportami i kontrolami. W wyniku czego procedury akredytacyjne mogą być błędnie utożsamiane z zapewnieniem jakości kształcenia w jego obecnym rozumieniu. Dlatego też ważne jest, żeby zadbać o to, aby nie dochodziło do takich nieporozumień, a jednocześnie należy dołożyć starań, aby uniknąć „zmęczenia kontrolą”, które może mieć miejsce, kiedy niepotrzebnie nałoży się na siebie kilka procesów. Dlatego też należy zadbać o to, o ile to możliwe, aby kontrole jakości AVEPRO były zharmonizowane z innymi wymogami, które musi zrealizować jednostka. Jednakże, ważne jest, aby nie stracić z oczu najważniejszego celu jaki przyświeca procedurom zapewnienia jakości AVEPRO i zachować integralność procesu, nie rezygnując z jego najważniejszych założeń.

3. Zapewnienie Jakości Kształcenia

Instytucje kościelne różnią się od siebie rozmiarem, począwszy od pojedynczych wydziałów, aż po pełnowymiarowe uniwersytety złożone z czterech i więcej wydziałów. Niezależnie od tego jaka jednostka zostanie poddana ocenie, czy jest to instytut uczelniany, wydział, program akademicki, jednostka pomocnicza (tak jak biblioteka czy dział informatyczny), czy też uniwersytet, podstawowe etapy procesu są zasadniczo takie same.

W uproszczeniu, przebieg procesu Kontroli i Poprawy Jakości Kształcenia sprowadza się do udzielenia odpowiedzi na kilka podstawowych pytań. Pytania te stanowią również podstawy Programu Oceny Instytucji Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów:

Co próbujesz osiągnąć?

W jaki sposób próbujesz to osiągnąć?

Skąd wiesz, że te działania są skuteczne?

Jakich zmian dokonujesz, aby się doskonalić?

Pytania te mają pomóc w zastanowieniu się nad misją, celami, zamierzeniami i priorytetami strategicznymi, mają pomóc w odpowiedzi na pytanie czy obecne procedury i systemy spełniają wymagania misji, mają pomóc zastanowić się nad rutynowo stosowanymi środkami oceny jakości, takimi jak ankiety wypełniane przez studentów, pracowników, pracodawców i wszystkich zainteresowanych, mają pomóc w refleksji nad procedurami planowania strategicznego i możliwościami zmiany i sprostania nowym wyzwaniom.

Istnieją dobrze znane międzynarodowe procedury, zaprojektowane aby uzyskać odpowiedzi na te pytania. Wymieniamy je poniżej.

Proces zapewnienia jakości będzie przebiegał skuteczniej a prawdopodobieństwo dokonania zmian na lepsze będzie znacznie większe kiedy zastosuje się oddolne podejście do oceny własnej. H. R. Kells w swojej książce zatytułowanej „Procesy samooceny: przewodnik do samooceny w szkolnictwie wyższym” (Oryx Press, 1995 / polskie wydanie: Wydaw. Uniw. Marii Curie-Skłodowskiej, 2000) zwraca uwagę na to, że „Uniwersytety zachowują się w tych kwestiach bardziej dojrzałe, jeżeli traktuje się je jak godnych zaufania dorosłych (...) i jeżeli mają na tyle rozsądku, aby wziąć odpowiedzialność za przebieg procesu ewaluacyjnego i samodzielnie go kontrolować.” Zupełnie inaczej sytuacja przebiegała w krajach, w których przyjęto podejście odgórne. J. L. Davies w swoim niedawno opublikowanym artykule „Cultural Change in Universities in the Context of Strategic and Quality Initiatives” („Zmiany kulturowe na uniwersytetach w kontekście inicjatyw strategicznych i procesów zapewnienia jakości”, *Thema*, EUA, 2002) pisze: „Kiedy formalnie zostaje zapoczątkowany proces zapewnienia jakości, zazwyczaj jest to działanie odgórne, któremu towarzyszy perspektywa rozliczenia przez jednostkę zewnętrzną lub redukcji finansowych, co wymaga zarządzania kryzysowego. W firmach nieposiadających mocnego wizerunku na zewnątrz może to spowodować powstanie napięć i przyjęcie pozycji obronnej, czego efektem może być niedostosowanie się do wymogów procesu zapewnienia jakości. Przełoży się to na niechęć do przyznania się do błędów i brak podejścia samokrytycznego, a informacje przekazywane autorytetom będą zasadniczo nieprzetworzone.”

Na koniec rzecz najważniejsza, pragniemy zaznaczyć, że istotne jest, aby podejście pracowników do samooceny oraz kontroli cechowała prostota, adekwatność, elastyczność, by zadbane o to, żeby zmiany dało się wprowadzić stosunkowo łatwo, oraz by przyświecała im idea poprawy jakości kształcenia.

4. Struktury Instytucjonalne w Procesie Zapewnienia Jakości Kształcenia

Stworzenie odpowiedniej wewnętrznej infrastruktury w każdej z instytucji jest niezbędnym pierwszym krokiem w organizacji procesu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Doświadczenie pokazuje, że w przypadku uniwersytetów lub większych jednostek wielowydziałowych:

- Należy powołać Komitet wyższego szczebla do spraw kontroli jakości nauczania, który podlegał będzie Senatowi i którego zadaniem będzie nadzorowanie procedur oraz utrzymanie silnej pozycji kierowniczej.
- Przewodniczącym Komitetu powinien być albo Rektor, albo Prorektor ds. Studenckich.
- Wszyscy członkowie Komitetu powinni z entuzjazmem podchodzić do procesu zapewnienia jakości kształcenia.

- Komitet powinien się cieszyć nieograniczonym i widocznym wsparciem ze strony kierownika instytucji, w przeciwnym wypadku pracownicy utracą zapał i współpraca będzie utrudniona.
- Funkcję kierowniczą powinien sprawować Dyrektor do spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia, należy również utworzyć na uczelni Biuro do spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz zadbać o odpowiednie środki, umożliwiające pracę Dyrektora do spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia.
- Dyrektor do spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia powinien również być poważanym członkiem społeczności akademickiej; jako sekretarz Komitetu powinien również mieć decydujący głos w kwestiach tworzenia procedur związanych z zapewnieniem jakości
- Instytucja powinna stworzyć solidną wewnętrzną bazę danych, ilustrującą działalność w różnych zakresach: przyjęcia na studia i postępy naukowe studentów, wyniki badań naukowych, itp.
- Powyższe struktury powinny zagwarantować, że działania związane z zapewnieniem jakości będą ściśle powiązane z procedurami planowania strategicznego jednostki, co jest niezwykle ważne w wykształceniu wspólnej filozofii działania.

Oczywiście wiele instytucji kościelnych jest niewielkich jeżeli chodzi o liczbę wydziałów, czy też studentów, w takich przypadkach nierozsądne by było narzucanie tak skomplikowanej infrastruktury. Zdrowy rozsądek podpowiada, że należałoby stworzyć odpowiednio zredukowaną wersję powyższych zaleceń.

Obowiązkiem Biura do spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia zazwyczaj jest:

- Zapewnienie fachowej pomocy przy tworzeniu zgodnie ze sprawdzonymi zasadami międzynarodowymi procedur dotyczących zapewnienia i polepszania jakości kształcenia
- Tworzenie nowych inicjatyw, mających na celu rozwiązanie problematycznych kwestii, które wymieniane były w sprawozdaniach
- Sprzyjanie poczuciu, że procedury zapewnienia i polepszania jakości kształcenia są dobrem należącym do poszczególnych wydziałów i jednostek
- Wspieranie wydziałów i jednostek we wdrażaniu procedur wewnętrznej i zewnętrznej kontroli jakości kształcenia
- Publikowanie sprawozdań oraz innych istotnych raportów
- Podejmowanie współpracy z innymi instytucjami oraz z AVEPRO w celu poprawy działań wspólnych związanych z zapewnieniem jakości kształcenia

5. Podsumowanie Procesu

W europejskim systemie zapewnienia jakości kształcenia kluczową rolę odgrywają dwa elementy. Pierwszym z nich jest wewnętrzny system zapewnienia jakości, oparty na podstawowej zasadzie mówiącej, że za jakość kształcenia w obszarze danej jednostki odpowiada ona sama. Zgodnie z Europejskimi Standardami i Wskazówkami dot. Zapewnienia Jakości w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego „instytucje powinny posiadać strategię działania i powiązane z nią procedury dotyczące jakości oferowanych przez siebie programów i ich efektów. Powinny także przyjąć na siebie wyraźne zobowiązanie, że w swojej pracy będą dążyć do rozwoju kultury, która uznaje znaczenie jakości oraz wagę działalności na rzecz jej zapewnienia. W tym celu, instytucje powinny opracować i wprowadzić w życie strategię na rzecz ciągłej poprawy jakości.” Jak już wcześniej wspomniano, polityka Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów jest jeszcze bardziej jednoznaczna: „uniwersytety ponoszą odpowiedzialność za opracowanie wewnętrznego systemu zarządzania jakością. Uniwersytety muszą monitorować i kontrolować wszystkie swoje działania, w tym programy nauczania, badania, działania nowatorskie, zarządzanie, finansowanie i usługi”.

Drugim elementem jest zewnętrzny system zapewnienia jakości, którym kieruje i zarządza jednostka zewnętrzna (czyli tutaj AVEPRO). Według Europejskich Norm i Wytycznych „procedury związane z zewnętrznym zapewnieniem jakości kształcenia powinny brać pod uwagę skuteczność wewnętrznych procesów zapewnienia jakości”, podczas gdy Europejskie Stowarzyszenie Uniwersytetów zauważa, że „procedury związane z zewnętrznym zapewnieniem jakości kształcenia powinny koncentrować się na sprawdzeniu, poprzez audyt instytucjonalny, czy wewnętrzne strategie nadzoru i system zarządzania jakością działają sprawnie i z powodzeniem.”

Wewnętrzna Kontrola Jakości Kształcenia

Proces wewnętrznej kontroli jakości umożliwia krytyczną samoocenę i przyjrzenie się wszystkim elementom pracy jednostki poddawanej kontroli, oraz poznanie różnorodnych doświadczeń studentów, oraz innych pracowników.

Elementami składowymi procedury są:

- Raport Własny, przygotowany zgodnie z wytycznymi, prezentujący pracę i działalność jednostki. Istotna jest refleksja, analiza i uczciwa krytyka.
- Międzynarodowa grupa dokonująca przeglądu partnerskiego czyta raport własny i odbywa kilkudniową wizytę na terenie jednostki. Grupa dokonująca kontroli, która jest w znacznym stopniu złożona z ekspertów zewnętrznych, tworzy sprawozdanie, gdzie nacisk położony jest na propozycje usprawnienia działania jednostki.
- Raport grupy dokonującej przeglądu partnerskiego jest przedstawiany właściwym stronom.
- Następnie jednostka przeprowadza dalsze działania, które mają na celu wprowadzenie w życie propozycji usprawnienia działania jednostki. Działania te są monitorowane przez Dyrektora do spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Ważne jest aby zwrócić uwagę na pewne istotne elementy całego procesu. Kontrolę przeprowadza sama jednostka, przy udziale niewielkiego zespołu fachowców z innych uniwersytetów i organizacji. Raport Własny nie jest nigdzie publikowany. Ma to zachęcić jednostkę do przeprowadzenia krytycznej i czasem bolesnej analizy własnej, albo jeszcze lepiej, rachunku sumienia. Ocena dotyczy całej jednostki a nie poszczególnych pracowników. Po zakończeniu kontroli, w raporcie nie pojawiają się nazwiska poszczególnych pracowników. Dalsze działania będą miały charakter natychmiastowy, powstanie plan działania, który następnie zostanie wprowadzony w życie.

W trakcie tworzenia raportu własnego, kontroli oraz podczas dalszych działań członkowie jednostki cały czas muszą pamiętać o zachowaniu integralności procesu oraz o respektowaniu uczuć współpracowników. Członkowie wszystkich komitetów zaangażowanych w proces powinni pamiętać o tym, aby przestrzegać zasad godności i szacunku podczas wykonywania wszystkich procedur wchodzących w skład procesu. Nigdy nie wolno zapominać o tym, że „Uniwersytet czy Wydział jest społecznością”. więc „wszyscy ludzie, którzy do niej należą muszą czuć się odpowiedzialni za wspólne dobro” (*Sapientia christiana*, Art. 11) i poczucie spójności w rodzinie akademickiej.

Znaczenie Procesu

Proces ma znaczenie dla pojedynczych jednostek jak i dla dobra całego uniwersytetu ponieważ:

- Daje możliwość przedstawienia szczegółowych informacji na temat samej jednostki i pozwala zebrać opinie pracowników i studentów na temat roli jaką sprawują na uczelni oraz ich uczestnictwa w rozwoju społecznym i kulturalnym i, gdzie to możliwe, w życiu społeczności wielonarodowych.
- Pozwala w sposób zwięzły i wyczerpujący przedstawić wizję jednostki dotyczącą jej celów strategicznych i możliwości ich realizacji.
- Pokazuje jakie systemy i procedury związane z zapewnieniem jakości kształcenia są aktualnie stosowane i pozwala na ocenę ich efektywności.
- Pozwala jednostkom na dokonanie krytycznej oceny własnej działalności co ma pozwolić na poprawę jakości kształcenia i rozwój.
- Daje jednostkom możliwość poznania własnych słabych i mocnych stron, możliwości rozwoju i potencjalnych zagrożeń oraz pozwala na zasugerowanie rozwiązań ewentualnych problemów.
- Poprzez zaangażowanie ekspertów zewnętrznych możliwe jest uzyskanie kompetentnej rady dotyczącej wyboru najlepszych rozwiązań i porównanie jak działają podobne jednostki zarówno w kraju, jak i za granicą.
- Daje możliwość zwrócenia uwagi na te słabe strony, jeżeli takie występują, które dotyczą kwestii strategicznych, proceduralnych, organizacyjnych i innych, w tym sfery dydaktycznej, sfery badań naukowych i relacji społecznych, którym można zaradzić dzięki bezpośrednim akcjom wewnątrz jednostki.

- Ukazuje obszary niedostatecznie zaopatrzone w zasoby, co dzięki poświadczeniu takiego stanu przez organ zewnętrzny, pozwala ubiegać się o przyznanie dodatkowych środków.
- Pozwala stworzyć ramy działania, które każda jednostka może nadal stosować w przyszłości, aby sukcesywnie poprawiać jakość kształcenia
- Z czasem pozwoli to instytucji na uzyskanie szczegółowych i zatwierdzonych przez autorytety zewnętrzne wiarygodnych danych dotyczących wszystkich obszarów jej działalności. Pozwoli to na zbudowanie bazy danych instytucji, umożliwi dalszy rozwój i pomoże tworzyć plany strategiczne.

Zewnętrzne Zapewnienie Jakości Kształcenia

Zgodnie z Europejskimi Standardami i Wskazówkami, które mówią, że „zewnętrzne kontrole jakości nauczania na uczelniach powinny odbywać się regularnie” (Standardy i Wskazówki, 2.4.7 Okresowe Kontrole, str. 21) AVEPRO podejmuje się zorganizować i przeprowadzić kontrolę zewnętrzną każdej uczelni kościelnej co pięć lat, aby móc ocenić skuteczność i działanie obowiązujących tam wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia. Procedury stosowane w procesie zewnętrznego zapewnienia jakości są takie same jak te stosowane w przypadku wewnętrznego zapewnienia jakości, ale ciężar tych procedur będzie proporcjonalny i dostosowany do rozmiaru jednostki.

- Instytucja stworzy raport własny instytucji przy użyciu metodologii uzgodnionej wcześniej pomiędzy AVEPRO a instytucją.
- AVEPRO wyznaczy członków grupy dokonującej przeglądu partnerskiego, w skład jej wejdą międzynarodowi eksperci, którzy przeczytają raport własny, odbędą kilkudniową wizytę na terenie jednostki, sporządzą raport, który następnie zostanie opublikowany.
- Raport ma zwrócić uwagę na rolę procedur wdrażanych przez uczelnię w celu polepszenia jakości kształcenia oraz przedstawić sugestie ulepszeń. Raport zazwyczaj powinien potwierdzić, że raport własny zawiera informacje prawdziwe i precyzyjnie przedstawione, wyrazić poparcie lub jego brak dla proponowanych ścieżek rozwoju instytucji oraz zawierać propozycje dalszych działań skierowane zarówno do instytucji, jak i organów nią zarządzających.
- W oparciu o sprawozdanie instytucja przygotowuje plan działania, a postępy we wdrażaniu planu będą monitorowane przez AVEPRO.
- Akredytacja uniwersytetów i wydziałów kościelnych pozostaje nadal w gestii Kongregacji Edukacji Katolickiej, jak i wszystkie decyzje administracyjne ich dotyczące. Jeżeli zajdzie taka potrzeba, Kongregacja zastrzega sobie prawo do podjęcia działań zaradczych mających na celu korektę problemów wymienionych w sprawozdaniach kontrolnych instytucji.

Należy pamiętać, że według Europejskich Norm i Wytycznych Dotyczących Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym (ESG) „zapewnienie jakości kształcenia to nie pojedyncze kontrole zewnętrzne, ale nieustanne dążenie do tego, aby ciągle wykonywać swoją pracę jak najlepiej. Proces

zewnętrznego zapewnienia jakości kształcenia nie kończy się z chwilą publikacji sprawozdania i powinien uwzględniać usystematyzowane dalsze działania, aby upewnić się, że zalecenia zostały zastosowane we właściwy sposób, oraz że sporządzono wszystkie wymagane plany działań i zostały one wprowadzone w życie. Może się to wiązać z dalszymi spotkaniami z przedstawicielami instytucji. Zależy nam na tym, aby upewnić się, że działania mające na celu skorygowanie obszarów tego wymagających są podejmowane szybko, oraz że zachęca się do wprowadzenia dalszych usprawnień.” (Standardy i Wskazówki, 2.4.6 Dalsze Działania, str. 21).

6. Kontrola Agencji

Zgodnie z Europejskimi Standardami i Wskazówkami dot. Zapewnienia Jakości w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego (ESG) agencje takie jak AVEPRO muszą posiadać własne procedury odpowiedzialności. W ich skład wchodzi:

- Procedury wewnętrznego zapewnienia jakości kształcenia, w których skład wchodzi wewnętrzny mechanizm informacji zwrotnej, czyli metody zbierania opinii od własnych pracowników i członków rady/ zarządu.
- Mechanizm wewnętrznego odbicia, czyli metody reagowania na wewnętrzne i zewnętrzne propozycje usprawnień.
- Zewnętrzny mechanizm informacji zwrotnej, czyli metody zbierania opinii od ekspertów i ocenianych instytucji w celu dalszego rozwoju i poprawy jakości usług.

Europejskie Standardy i Wskazówki (ESG) wymagają, aby działalność Agencji oraz stosowane przez nią procedury były poddawane cyklicznym kontrolom raz na pięć lat. Procedury kontroli przebiegają w podobny sposób jak proces oceny własnej i kontrola grupy ekspertów międzynarodowych. Rezultaty kontroli zostają opisane w sprawozdaniu, które stwierdzi w jakim stopniu działania Agencji są zgodne z europejskimi standardami działania, jakich oczekuje się od Agencji zewnętrznego zapewnienia jakości.